

V.Móz; 5:12-15. + III.Móz; 23:3.

Azt gondolom, ha rangsorolnánk a parancsolatokat, akkor az emberek a negyediket biztos, hogy hátra raknák. „*Kimarad egy-két vasárnap? Hát ez még nem olyan nagy baj. Lehet otthon is hinni, otthon is ápolhatom Istennel a kapcsolatom*” – gondolják. Isten azonban teljesen mást mond. Isten rangsorában ez a parancsolat nagyon is előkelő helyet foglal el. Miért mondom ezt? Több okból is, de egyet hadd emeljek ki különösen is. Isten azt mondja, hogy e parancsolat megtartása a jel. Annak a jele, hogy hozzá tartozol. Így beszél erről a 2Móz; 31-ben így beszél nekünk erről Isten: „*Tartsátok meg szombatjaimat, mert **jel ez köztem és köztetek nemzedékről nemzedékre.***” Isten e parancs megtartását nevezi jelnek közte és népe közt. Ez a jel. Ha megtartod a nyugalom napját, az azt jelzi, hogy Istené vagy. Ha nem tartod meg, az azt jelzi, hogy nem vagy az övé. Ezt egyetlen másik parancsról sem mondja az Isten. – Ezért mondom én azt, hogy amennyiben rangsoroljuk a parancsolatokat, akkor Isten e rangsor élén helyezi el ezt a parancsolatot.

De miért emeli ki Isten pont e negyediket ennyire? Járjuk jól körül ezt a témát, mert például a zsidóság esete mutatja, hogy súlyos félreértések lehetnek e parancsolat körül. Ők értették azt, hogy Istennek nagyon fontos e parancsolat, és igyekeztek is komolyan venni, de olyan félreértésekbe csúsztak, amelyeket Jézus nem győzött helyre tenni. Nézzük tehát, miért ilyen kiemelt Isten igéjében ez a parancsolat!

Először is azért, mert ez a parancsolat a kulcs a többi parancsolathoz is. Ugyanis ha megtartod a nyugalom napját, akkor e napon beléphetsz abba az erőterbe, melyben egyáltalán esélyed van arra, hogy megismerd azt az Istent, aki azt mondja magáról, hogy „*Én vagyok a te Istened*”. Mert ha mondjuk vasárnap is dolgozol. Vagy otthon főzöl, alszol, tévézel, esetleg a gyerekekkel kirándulsz, akkor hol és mikor akarod megismerni az Istent. Ha heti egy órát sem adsz arra, hogy vele ismerkedj, akkor legfeljebb csak elképzelni, kitalálni tudsz magadnak egy bálványt, de nem ismerheted meg az élő Istent. Isten azonban valódi kapcsolatra hív minket magával. A valódi kapcsolathoz pedig idő kell, ezért ő adott nekünk ehhez időt. Minden hétre egy napot. És a negyedik parancsolatban azt kéri, hogy ezt a napot arra fordítsuk, amire kaptuk; lépünk az ő erőterébe, ismerkedjünk vele, ismerjük meg az ő csodálatos dolgait, és szemléljük az ő titokzatos, szent személyét. S ha ezt tesszük, akkor kaphatunk tőle akaratot és erőt a többi parancsolat megtartásához. Hisz, ha nem ismerem Istent, ha nem élem át rendszeresen az ő közelségét, szeretetét, akkor miért ne akarnám megölni az ellenségemet, miért ne akarnám akár lopással is elvenni azt, amire szükségem van, és miért ne akarnám sok rossz tettetemet hamis tanúskodással másra fogni? Miért ne? De ha valaki buzgó templomba járó, akkor aligha gyilkossággal akarja elintézni a konfliktusait, és nem lopással akarja megszerezni javait, s talán még a házastársa mellett is igyekszik egy életen át hűen kitartani. S ha megtartva a negyedik parancsolatot ott van minden vasárnap az istentiszteleten, akkor talán lesz is ereje ahhoz, hogy kerülje a rosszat, és cselekedje a jót. Hisz lássuk be, azért ehhez sok erő kell. S ha nem Istentől, akkor honnan lenne erőd a gonosz világ kísértései között ahhoz, hogy jót tegyél, és jó tetteiddel világíts az embereknek. Honnan? Persze lehet, hogy ideig-óráig menne. De tudjuk jól, nincs az a zseblámpa, amibe le ne merülne idővel az akkumulátor. S ha lemerül, nem tud világítani többé, hacsak újra nem töltik. Isten azt mondja nekünk, hogy mi úgy lettünk megteremtve, hogy legalább heti egy lelki töltésre szükségünk van, ha a parancsolatok útján, a mennybe vezető úton akarunk járni.

Továbbá azért is fontos e parancsolat megtartása, mert a nyugalom napja nem csak arra való, hogy ezen Isten szeretetéből feltöltsz, hanem arra is, hogy ezen a napon az Isten iránti szeretetedet te is nyilvánosan kifejezd. Isten nem azt várja, hogy titkos, letagadott, szégyellt kapcsolatot legyen vele. Jézus nem szégyellt, hanem nyilvánosan felvállalt minket, és tőlünk is azt várja, hogy vállaljuk fel őt. Ne képmutatásból, ne kegyeskedés képen, ne magamutogatásból, hanem az Isten iránti őszinte szeretetünk felvállalásából vegyük fel vasárnap reggel a szép ruhánkat, és menjünk végig a városon, és jöjjünk az istentiszteletre. Nem azért jövünk, hogy lássák az emberek, hanem mert szeretjük Istent, de Isten iránti szeretetünket nem rejtjük el, úgyhogy éppenséggel akár láthatják is az emberek. Ilyen értelemben az Isten iránti felvállalt szeretetnek is parancsolata ez a negyedik. De nem csak az Isten iránti szeretetről van ebben szó!

Parancsolata ez az emberszeretnek is, és én azt gondolom, hogy már csak ezért is előkelő helyre méltó a parancsolatok közti rangsorban. Persze nem azt mondom ezzel, hogy a többi parancsolat ne tanítana minket emberszeretetre, hisz mindegyik tanít, de talán az elsőből és a harmadikból nem annyira világos rögtön, hogy hogyan, és a másodikban is csak a vérségi kapcsolatok a szembeszökök. Ezzel szemben a negyedik parancsolat az, amelyben a mindenki iránti elvárt szeretetről direkt, szembeszökö módon szó van. Méghozzá többféle értelemben is. Úgy is, hogy elismerjük az emberek közti jogegyenlőséget azzal, hogy az eltartott családtagokat és az alkalmazott szolgákat se dolgoztatjuk heti hét nap, hanem emberszámba vesszük őket, azaz elismerjük a lelki igényeiket, és engedjük, hogy ők is pihenjenek, és ők is ápolják a kapcsolatukat Istennel, és munkálkodjanak lelkük üdvösségén. Mert a lelkük nem „a vállalatot illeti meg” – ahogy a „Tizenhat tonnát raksz” kezdetű dal fogalmaz. Más kérdés, hogy Jézus világosságában úgy látjuk e parancsolatot, hogy életmentő munkát szabad végezni e szent napon is, tehát a kórházi ügyeletet szabad ellátni, s az ehhez szükséges infrastruktúrát, pl. áramtermelést szükséges elvégezni vasárnap is. De azért mindenkinek törekedni kell arra, hogy a nyugalom napját pihenéssel töltsd és megszentelje.

De nem csak ebben a vonatkozásban az emberszeretet parancsa ez. Hanem azért is, mert e parancs szent összegyülekezésről beszél. Legyen együtt e napon a gyülekezet, s közösen ünnepeljük azt, hogy Isten életet adott nekünk, meg azt, hogy Jézus feltámadása által új, örök élettel is megajándékoz minket. Ez utóbbi miatt lett vasárnap a szombatból, mert mi, keresztyének már az újteremtést, az újéletet ünnepeljük, mely Jézus feltámadásával kezdődött el. S Isten akarata az, hogy ezt közösen és szeretetben ünnepeljük. És pont itt van sokak problémája. Mert nem azért nem jönnek ám az emberek a templomba, mert főznek vagy alszanak, vagy nem érnek rá. Ez többnyire csak kifogás, meg mese habbal. Mert

ha egyszer emiatt nem jössz, akkor még hihető. De ha háromszor egymásután amiatt nem jössz, hogy nem értél rá, meg elaludtál, akkor ezt már ne hidd el magadnak se, mert az ördög csapott be téged! 99% biztonsággal mondom ezt. Az emberek nem emiatt nem jönnek. Hanem vagy azért, mert nem hisznek, és nem izgatja őket, hogy mit parancsol Isten, vagy azért mert hiszögetnek ugyan, de hiányzik a szívéből az emberszeretet, azaz a gyülekezet iránti szeretet. Hiányzik az emberszeretet, mely odavonzaná őket. Nem akarnak találkozni a közösséggel, mert nem szeretik. Közönyösek, vagy bajuk van valakivel. Baja van a lelkéssel, mert nem azt hirdeti, amit ő szeretne hallani, hanem (tőle telhetően) az Isten igéjét – például. De lehet, hogy más baja van vele. Lehet, hogy trehány, botránnyos magánéletű, és gonoszságokat művel. S ha ezt teszi a lelkész, nem teszi jól, DE ez még senkit nem jogosít fel arra, hogy megszegje Isten parancsát. Sőt még arra se, hogy ne felebaráti szeretettel próbáljon fordulni e megtévedt ember felé is. De az is lehet, hogy a lelkészt még el is szenvedné valahogy emberünk, de baja van a gyülekezettel. „*Vajon mit szólnának, ha én odamennék?*” – van, akít ez a kérdés tart távol, s inkább a tévén néz istentiszteletet, mert az nem szól hozzá semmit. Vagy van, aki azért nem jön, mert „*akik ott vannak, azok se jobbak, meg különben is mit keresnek ott, hiszen régen még nem voltak*”. Hát van ilyen is, meg sok féle másnyen is. Van, aki egyszerűen nem bír elviselni valakit, aki ott van, mert felzaklatja annak a gyűlölt személynek már a jelenléte is. Sokféle helyzet van. De egy közös benne; a távolmaradónak nem elég erős az emberek, a hittestvérek, az Isten népe iránti szeretete. S ha távol marad, az arra utal, hogy nem is igen akar ebben a szeretetben növekedni. „*Engem úgy fogadjon el az Isten, hogy én nem szeretem az ő népét!*” De ha ezt mondja valaki, akkor ki az ő istene? Mert valószínű, hogy nem a Bibliából ismert Isten, akinek a legfőbb parancsa a szeretet. Mert ez az élő Isten azt mondja: Ezen a napon nyugalom legyen szent ÖSSZEGYÜLEKEZÉSSSEL. Meg ráadásul még azt is, hogy szeressétek egymást. S igazság szerint az, hogy mi vasárnap egy óras istentiszteletet tartunk, azzal még nem is valósítjuk meg e parancsolat egészét, mert itt kevés lehetőség van az egymás iránti szeretet mélyítésére. Ha van szeretetvendégség, az már egy kicsit jobb. Ha van közös ebéd is, az még jobb. A gyülekezeti piknik az pedig már egészen hasonlít arra, ami Isten szándéka e parancsolat kapcsán. Mert Isten azt akarja, hogy az ő napja az öröm napja legyen, melyen vidáman vagyunk együtt szeretetben. De hát tudjuk, az élet sodrában nem tudunk minden vasárnap pikniket tartani, s nem is a forma a fontos. Viszont az egymás közti kapcsolat és szeretet az fontos. Ezért egészítjük ki a vasárnapi alkalmat hétközökkel. Ezért vannak a bibliakörök, ahol mélyülhet az egymás iránti meghitt szeretet, s a vasárnapi ige felett gondolkodva jobban megismerhetjük és megszerethetjük egymást és az Istent. Mert erre való a nyugalom napja, hogy a test és a lélek felüdüljön az Istentől jövő és az embereknek adott szeretetben. Ezért olyan szent ez a nap, és ezért olyan fontos e parancsolat. Ámen.

1. El tudjátok mondani fejből a negyedik parancsolatot? Próbáljátok meg!
 2. Jézusról tudjuk, hogy a nyugalom napi pihenőt, melyet ő természetesen szombaton tartott, másként értelmezte, mint kortársai. Ő azt mondta, hogy bizonyos munkákat el lehet végezni, és hogy az Emberfia ura a szombatnak. De vajon szavaival és példájával tanított-e olyat, hogy az ember megengedheti magának, hogy ne menjen istentiszteletre? A válaszhoz keressétek ki a Lk. 4.16-ot!
 3. Olvassátok el a Heidelbergi Káté 103. kérdés-feleletét!
 4. Isten milyen büntetést helyez kilátásba annak, aki az ő népében a szombatot megszegik? Olvassátok el a válaszához a 2Móz. 31.15-t!
 5. Isten kétféle képen is megindokolja a heti szent pihenőnapot. Olvassátok el, és hasonlítsátok össze a II.Móz; 20. és az V.Móz; 5. negyedik parancsolatát! Ha eltér a kettő, akkor Mózes vajon melyiket hozta le a Sínai-hegyről? S ha az egyiket lehozta, akkor a másik hamisított vagy hibás? Esetleg téved a Biblia?*
- a) Ha rangsorolnál, te hányadik helyre tennéd a 4. parancsolatot?
 - b) Mit gondolsz, ha az emberek ezt a negyedik parancsolatot megtartanák, akkor ugyanolyan gyakran szegnék meg a többit, mint így?
 - c) Nehéz megtartani ezt a parancsolatot? Neked hogy megy? Te fontosnak tartod e parancsolat következetes megtartásával is engedelmeskedj az Istennek?
 - d) Szerinted hány éves kortól kezdve kell a gyerekeket ránevelni e parancs megtartására?
 - e) Szerinted e parancsolat fényében nézve helyes elvárni embertársainktól, nem életmentésben, energiaellátásban vagy hasonlóban dolgoznak, hogy a vasárnapjukat munkával töltsék?
 - f) Szerinted ez a parancs akkor is érvényes a templomba járásra, ha nem szimpatikus az igehirdető vagy egynémely gyülekezeti tag? Mennyire lehet személyfüggő az istentisztelet látogatása?

*Ez egy buta, rossz kérdésfeltétel, mely a fundamentalista írásmagyarázat értelmetlenségére kívánja felhívni a figyelmet. A jó válasz rá az, hogy a Biblia nem történelemkönyv, ezért sose tudhatjuk meg belőle, hogy Mózes melyiket hozta le, és ez számunkra nem is fontos. Viszont mindkettő Isten ígéje, s így mindkét verzió fontos igazságokkal segíti a mi mai életünket.